

תורתך שעשועי

גיליון מס' 99

פרשת נח

המדרש בפרשתנו מספר כי בעת אשר היה נח בתיבה עם החיות, היה עסוק הוא מבוקר ועד ליל בהאכלת כל בעלי החיים ללא כל מנוחה, עד כדי שלא ישן כלל כל אותה שנה והקב"ה החייה אותו בנס, ועל כך משבחים חז"ל את נח ואומרים: "עולם חסד יבנה", על כך שהחייה את כל יצורי עולם בחסד. מספר המדרש כי יום אחד רץ נח אל עוף ה'אורשינא' על מנת להביא לו את מזונו בזמן, אך הנה הוא רואה כי אותו עוף יושב בצד ולא מבקש את מזונו. התפלא נח ושאלו מדוע הוא אינו דורש לקבל את מזונו בזמן כשאר החיות? ענה לו העוף: "רואה אני כמה הינך מתייגע ומצטער להביא לכל חיה את מזונה וחסתי עליך, ועל כן מוותר אני על מאכלי, גם אם יגיע מעט באיחור". שמע זאת נח והתפעל כל כך משוב ליבו של העוף, ומיד עמד וברכו: "יהי רצון שתחיה לעולם", ומאז אומרים חז"ל כי עוף ה'אורשינא', הלא הוא 'עוף החולי' לא מת כלל אלא מתחדש כל כמה שנים. (סנהדרין קח,ב.) והכל בזכות שריחם על נח, למרות שהיה מגיע לו לקבל את מזונו בזמן. ללמדך מעלת המרחם וחומל על השני שזוכה בכל הברכות. 'מפורסם לכל היה הגאון רבי יחזקאל אברמסקי זצ"ל ברגישותו לצרכי הזולת גם כשמדובר באנשים פשוטים. היה זה בשנותיו המאוחרות, כאשר בלילה חורפי אחד בשכונת 'בית וגן', בעודו יושב ולומד בביתו, התדפק על דלתו יהודי. הרבנית פתחה את הדלת ומולה עמד רוכל עם מזוודה המלאה בסוודרים, המציע אותם למכירה בחורף הקר". בחפץ לב הייתי קונה", אמרה הרבנית, "אך הארון כבר מלא בסוודרים, כך שאין לנו צורך בכך". "בסדר, אז אולי אפשר לפחות ברכה מהרב", ביקש הרוכל. הרב אברמסקי שישב בפנים שמע את השיחה, וברגע שנכנס הרוכל לחדר כדי לקבל ברכה, הכניס הרב את ידו לכיסו והוציא משם סכום כסף גדול ומסרו למוכר הסוודרים בתוספת ברכה חמה, והרוכל יצא מביתו שמח ומאושר. אחר שיצא הרוכל, פנתה הרבנית לבעלה ושאלה: "מדוע נתת לו סכום כה גדול בלא לקנות מאומה". "בואי ואסביר לך", השיב הרב "כששמעתי את השיחה הבנתי לפתע כמה מצבו של אותו יהודי קשה, שהרי אם באמצע החורף ועוד בשכונה הכי קרה בירושלים, הוא מסתובב מבית לבית למכור סוודרים, כשברור לכל בר דעת, שכל תושבי בית וגן כבר הצטיידו מתחילת החורף בסוודרים לכל המשפחה, וודאי שהינו במצב קשה. ואם כן בוודאי בכל בית שדפק סירבו לקנות ממנו, כך שמזוודתו עדיין מלאה ולמעשה הוא לא הרוויח כלום, ובביתו כנראה יש אישה וילדים המחכים להכניס פת לפיהם בוקר וערב, וכמה צער יהיה להם שיראו את אבא חוזר בסוף היום עם סוודרים וללא כסף ומזון. על כן, דבר ראשון שצריך לעשות הוא - לתת לו כסף שיהיה להם מה לאכול, גם בלא לקנות ממנו סוודרים", השיב לה הרב אברמסקי בגדלותו ורגישותו. (הרב מרדכי שולזינגר זצ"ל) מדהים! כמה יש לחשוב מעבר לקופסא וגם אם איננו צריכים את חפציו של המוכר, עלינו לחשוב מה באמת צריך השני ומה חסר לו, לחמול ולרחם עליו, ובזכות כך זוכים לברכות שמיים מאת בעל הרחמים. וכך אף מביא המדרש רבה על הפרשה ואומר כי לאחר שנה של מבול: "ויזכור אלוקים את נח... וישוכו המים", ושואל: "במה נזכר ה' שגרם לו לרחם על העולם ולהפסיק את המבול". "עונה המדרש ואומר: "זכר ה' שזן ופרנס אותם כל שנים עשר חודש בתיבה ולכן ריחם על העולם ועצר המבול".

המשך בעמוד הבא....

מה עצר את המבול, את חורבן העולם? – חסד שעושה אדם אחד, ועם מי? עם כמה חיות, בלא להתחשב בעצמו. אומר הבורא: "אתה עושה חסדים וחושב על השני, גם שהדבר על חשבונך – בזכותך ינצל כל העולם ויפסק המבול. ומדוע? כי על ידי הרחמים שלך – אתה מביא רחמים על כל העולם." נזכור את הסוד העצום הזה – שאתה עושה חסד בבית, בכולל, בעבודה או בכל מקום, תוך רחמים על השני, על חשבון הזמן שלך – אתה מבטל ממך ומכל העולם מבול וצרות שלמות, ומוריד ישועות גדולות! **שבת שלום**

על נסיך ונפלאותייך שבכל עת

אנחנו יודעים שהעבודה המרכזית שלנו בעבודת ה' זה לראות את יד ה' בכל נברא ונברא, העבודה של יהודי זה להכחיש את המקרה ולהמליך את ההשגחה. ולכן אדם צריך לחנך את עצמו לראות את ה' בכל דבר. הדלקת את האור תחשוב בליבך: איזה יופי ה' הדליק כאן אור, מי אמר לשמן שיידלק הוא מי שאמר לאלקטרונים והפוטונים שיבעירו את חוט הסליל. כל מקרינו הם ניסים. קמת בבוקר מי מה אומרים? "מודה אני" זה נס שקמתי! נכון שכולם קמים אבל זה נס. אדם עבר בכביש בשלום, עשה פניית פרסה בכביש צריך לדעת שזה ה' עשה לו נס. ירגיל את עצמו לראות את ניסי ה' כי מי שמכיר בנס עושים לו עוד נס ומי שלא מפסיקים לעשות לו ניסים. אומר האור שמח: כל האומר הלל הגדול בכל יום הרי הוא מחרף ומגדף-והרי אומרים את הלל הגדול במועדים אז איך יתכן שנאמרו מילים כאלו? אלא הלל זה תיקנו לומר בחגים על ניסים גדולים-על טבעיים. אומר לנו הקב"ה כל יום אני עושה לך אלפי ניסים בטבע! ממשיך האור שמח: אבל כל האומר תהילה לדוד -מזמור שמדבר על הניסים שבכל יום. אדם שאומר את המזמור הזה כל יום הוא בן העולם הבא, למה? כי הוא מכיר בניסים שה' עושה בכל יום. לא צריך לחכות להינצל מתאונה כדי להגיד "איזה נס"! הטבע זה ניסים רצופים אשר העין התרגלה לראותם. אדם רגיל לראות חיטים עולים מהאדמה אבל אם ירד לחם מן השמים האדם יתפעל? מה ההבדל אם עולה מהאדמה או יורד מהשמיים? אתה שם גרעין הוא נרקב באדמה ומתוך זה יוצאים 300 שיבולים, מגרעין אחד! אומר ה': אם התרגלת-אתה מפסיק להכיר בזה שזה נס, מפסיק לשבח אותי". אם מישהו ידפוק לך בדלת כל בוקר יביא לך לחם, חלב, גבינות כל יום תגיד תודה. אחרי חודש כבר לא תגיד לו תודה תתקשר אליו ותשאל למה לא הבאת הבוקר?! אומר הרמח"ל: ה' שם אותנו במקום אשר רבים המרחקים ממנו יתברך. אבל אדם שמרגיל את עצמו בכל דבר קטן לראות את ה' ממילא כשבא לו איזה מקרה לא טוב או מקרה מצער הוא כבר רואה שזה ה'. אבל אם עדיין קשה לנו לשמוע דברים מצערים זה בגלל שאנחנו עדיין לא רגילים לראות שכל דבר זה יד ה'. מי שלא מאומן לזה לא מצליח. זה כמו חייל שישב כל היום במשרד אם יקחו אותו פתאום לביירות הוא לא יצליח הוא לא מאומן לזה. אבל חייל קרבי שכל הזמן מתרגל ומתאמן גם אם תזרוק אותו בפתאומיות בביירות הוא יצליח. (הרב אייל עמרמי שליט"א)

**המשפט השבועי: כשאת מדברת, את רק חוזרת על מה שאת כבר יודעת.
אבל אם תקשיבי, את אולי תלמדי משהו חדש.**

את יכולה !

פרשת נח, כקודמתה פרשת בראשית, מתארת מצב התחלתי של תוהו ובוהו – אך הפעם מהפך החברתי והמוסרי של בני האדם, ולאחר מכן, בזעיר אנפין, מעין בריאת העולם מחדש. מיד בתחילת הפרשה מפרטת התורה את תולדותיו של נח: "וַיֵּלֶד נֹחַ שְׁלֹשָׁה בָּנִים אֶת שֵׁם אֶת חָם וְאֶת יָפֶת" (בראשית ו, י) ולא לחינם. בסופה של הפרשה מצינת התורה שלאחר המבול והכחדת האנושות, כל אחד מאנשי העולם מעתה הנו בהכרח צאצא של אחד משלושת הבנים של נח. וכפי שמתארת התורה את כל התולדות והמשפחות שמהן נפוצו שבעים האומות, אשר לכולן שורש אחד: נח ושלושת בניו. מלבד עובדה פשוטה זו, כל אחד מבני נח מייצג גישה שונה לחיים, והעולם נחלק לשלושה סוגי אנשים, היונקים מאופיים של שלושת בני נח. הדבר נרמז במילה 'את', הרומזת על ריבוי, הסמוכה לשמו של כל אחד מבני נח: "אֶת שֵׁם אֶת חָם וְאֶת יָפֶת". שהרי יכולה היתה התורה לכתוב "וַיֵּלֶד נֹחַ שְׁלֹשָׁה בָּנִים, שֵׁם חָם יָפֶת". אך התורה רצתה לרבות שנח ילד את שם – עם כל בני האדם ההולכים בדרכו, את חם – ואת כל בני האדם ההולכים בדרכו, וכך גם את יפת. הסוג האחד, הוא האדם הבוחר ללכת בדרך ה' מתוך התבטלות גמורה לרצון בוראו, והוא משכין את הבורא יתברך בביתו. זוהי בחינת שם, אבי האומה העברית, אשר עליו כתוב: "וישכון באהלי שם". השני, קיצוני לצד האחר, הוא חם. שמו מעיד עליו כי לבו להוט אחר היצר הרע. לכן נאמר עליו ועל זרעו: "ארור כנען, עבד עבדים יהיה לאחיו" – אדם שיצרו מושל בו הוא בבחינת עבד, שהרי הוא משועבד ליצריו ואפילו לאנשים אחרים לריצוי מאווייהם. האדם השלישי אינו שקוע בהתבהמות זולה כמו חם, אבל נמשך אחר היופי החיצוני של העולם ולומד חכמות חיצוניות במקום ללמוד תורה. אדם זה עלול להיות מרשים בחיצוניותו, אבל חסר מאד בפנימיותו, ואף יכול להגיע לשפל נורא. וכפי שידוע שהיו מאומות העולם אנשים שוחרי מוזיקה ואמנות, ועם זאת היו רוצחים שפלים מבלי שיחושו שום סתירה בין הדברים. אלו שלוש הגישות לחיים בעולם. גישה עמנו, עם ישראל – זרעו של שם, היא להציב את רצון ה' יתברך כמטרה המרכזית בכל תחומי החיים, ולא רק כעניין נילוה ונספח לחיים. ככתוב: "וישכון באהלי שם". גישה זו, של התבטלות מוחלטת לרצון ה', מעניקה לאדם הדרכה מאוזנת בכל תחומי החיים, בהיותו חי על פי "הוראות היצרן" במדויק, ומביאה את האדם לחיי אמת טובים ומאושרים גם בעולם הזה וגם בעולם הבא.

את יכולה !

כאשר מגיע לאדם ניסיון והוא מתגבר על הניסיון ועומד בו, אומר עליו החפץ חיים: זכותו של אדם זה עומדת לו, ולדורות הבאים אחריו-אתה נותן להם כוחות להתגבר על הניסיון שאתה עמדת בו! וה' בעצמו מעיד עליו מלמעלה. ככל שהניסיון גדול יותר כך השכר בהתאם. כאשר אדם מקבל ניסיון ה' מביא לו את הכוחות לעמוד בו. אומר ה': אם נתתי לך את הניסיון הזה תדע שיש בך גם את הכוחות לעמוד בו. אומר הגאון מוילנא: "אחד הפלאים שה' עשה בעולם-שמחזיק הקב"ה את יצר הרע כאילו הוא קשור בחבל ולא מניח לו להתקרב לשום אדם אלא כפי השיעור שיוכל האדם לשבור אותו". על זה דוד המלך אומר בתהילים: "הנותן שלג כצמר"- ה' מוריד לאדם קור לפי כמות הצמר שיש לו לחמם עצמו, אם אין לך מספיק צמר להתלבש- ה' לא נותן לך שתרגיש את הקור. אם אין לך מפקח כוחות לעמוד בניסיון ה' לא נותן לך אותו. תדעי לך, כשיש לך ניסיון ה' נותן לך גם את הכוחות לעמוד בו ולהצליח אותו! בורא עולם יודע שאם הוא ייתן את הניסיון שלך לחברה או לשכנה שלך היא לא תוכל לעמוד בו, ואת כן! התורה הקדושה מספרת על חנוך, חנוך הלך בדרך ה' והגיע למדרגות גבוהות. כתוב: "יתהלך חנוך את אלוקים ואיננו" לאין נעלם? "כי לקח אותו אלוקים" חנוך היה צדיק, אך "וקל בדעתו לשוב להרשיע"- אם היה לו חבר לא טוב, מיד הוא היה מצליח לקלקל אותו. לפיכך מיהר ה' לסלקו מן העולם קודם זמנו. ראה הקב"ה שהוא עתיד לעזוב את דרך הישר לכן המית אותו ה' קודם זמנו כל עוד הוא היה עדיין צדיק. ולהבדיל אלף אלפי הבדלות כאשר אנו חיים בעולם וה' נותן לנו ניסיונות וקשיים זאת אומרת שה' מאמין בנו ונותן לנו את הכוחות האפשריים כדי שנצליח, נתגבר ונכניע את היצר. "שבע יפול צדיק וקם"- גם אם נפלת בניסיון תקומי, אל תתיאשי, למה קוראים לאדם שנופל 'צדיק' בפסוק אם הוא נופל?! פשוט- כי הוא קם, לא מתיאש הוא מנסה שוב ושוב. הדרך לפסגה רצופה מכשולים אם את רוצה להגיע למעלה תדעי בדרך יהיו קשיים יהיו ניסיונות והעיקר לא להתיאש. גם אם נופלים הירידה היא הזו היא תכלית העלייה.

"כל השונה הלכות בכל יום – מובטח לו שהוא בן העולם הבא"

קידוש היום

יהיה שלחנו ערוך עם מפה פרוסה, ויקדש על היין קודם הסעודה, ויברך "בורא פרי הגפן" בלבד וישתה. והוא הנקרא: "קידושא רבה".

שאלה: מדוע צריך לקדש בבוקר, הלא כבר קדשנו על היין בליל שבת? תשובה: כדי שיהיה היכר ושינוי בין סעודת השבת לסעודת החול, שהרי בכל יום אדם חוזר לביתו אחר תפילת שחרית, נוטל ידיו, מברך המוציא וסועד את לבו, ואם יעשה כך גם בשבת, לא יהיה ניכר שסועד במיוחד לכבוד שבת, לכך מקדש על היין קודם הסעודה, כדי לייקר ולכבד את סעודת השבת.

אם אין יין

אם לא השיג יין לקידוש הבוקר, יקדש על רביעית 81 גרם [של "חמר מדינה", דהיינו משקה משכר שרגילים בו במדינה, כבירה לבנה, ערק, ליקר וכיוצא, ויאמר את פסוקי הקידוש (אם תשיב משבת רגלך"...), ויברך שהכל וישתה רוב רביעית 41 גרם בבת אחת. ואם קשה לו, ישתה כן בהפסקות קלות. ואם אין לו "חמר מדינה", יקדש על משקה חשוב כמיץ טבעי אפילו שאינו משכר או על משקה קל. ואם אין לו, יקדש על הפת (והיינו, שיטול ידיו בברכה, יאמר פסוקי הקידוש, יברך המוציא ויאכל)

מתוך השבת בהלכה ובאגדה

פיך מפיק מרגליות

הלכות שמירת הלשון לאוין ה

ועובר גם המספר בלאו (דברים ח' י"א) "השמר לך פן תשכח את ה' אלוהיך" שהוא אזהרה לגסי הרוח. כי כיון שהוא מלעיג על חבירו, מן הסתם הוא מחשיב את עצמו לחכם ולאישי באנשים. כי אילו היה מכיר את נגעי עצמו, לא היה מלעיג לחברו. וידוע מאמר חז"ל בסוטה (ד'): שעוון הגאווה קשה הוא עד מאוד, כמו שמובא שם שעבור זה אין עפרו ננער לתחיית המתים. והוא כעובד כוכבים ומזלות, ושכינה מיללת עליו, ונקרא תועבה. ובפרט אם בסיפור הזה של לשון הרע הוא מכבד את עצמו, בוודאי עובר בלאו זה. מלבד מה שכתוהו ז"ל מעולם הבא ואמרו (ירושלמי פרק ב' הלכה א'): "המתכבד בקלון חברו- אין לו חלק לעולם הבא."

הלכות שמירת הלשון לאוין ו

ועובר גם המספר והמקבל בלאו (ויקרא כ"ב ל"ב) "לא תחללו את שם קדשי". אחרי שאין בזה תאוה או הנאה גשמית, שעל ידי זה יתגבר יצרו עליו, על כן נחשב העוון הזה כמרד ופריקת עול מלכות שמים בעלמא. ומחלל שם שמים בזה. וכל זה אפי' בסתם איש ישראל. ובפרט אם הוא איש חשוב שהכול מסתכלים על מעשיו בוודאי מתחלל השם על ידי זה. ועל אחת כמה וכמה אם היה העברה הזאת ברבים, בוודאי שהחטא גדול עד מאוד שנקרא מחלל שם שמים ברבים.

• אישה שואלת את בעלה בכעס:

פעם אמרת לי שאני כל עולמך מה קרה מאז?

הבעל: למדתי גיאוגרפיה.

• שאלה: האם קנגורו יכול לקפוץ גבוה יותר מעמוד חשמל? תשובה: ברור! עמוד חשמל לא יכול לקפוץ

• דניאל ובן ניפגשו. דניאל: "קניתי רכב, אבל עכשיו כשנולד ילד הוא לא פרקטי" בן: "אני מוכן לקנות אותו, כמה אתה רוצה עליו?" דניאל: "40 אלף" בן: "סגור" דניאל: "יופי, אני בטוח שתיהיה אבא נהדר"



ניתן להצטרף לרשימת התפוצה במייל: moranhabooba@gmail.com